

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071) 344 65 87, (071) 34 05 920, fax (071) 34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61-17/10/ZK

Wrocław, 11 lutego 2011 r.

DECYZJA RWR 3/2011

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy i § 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 roku w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko CASTORAMA Polska sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

1. po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającej na zamieszczeniu we wzorcu umownym o nazwie „UMOWA ZLECENIE NUMER (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)” następującego postanowienia:

- § 3 ust. 2 „W przypadku zmiany przepisów o podatku VAT w trakcie obowiązywania niniejszej umowy obowiązująca jest uzgodniona w umowie cena netto powiększona o VAT naliczony według stawek obowiązujących w momencie wystawiania faktury.”
które jest postanowieniem umownym wpisanym na podstawie art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone;

i przyjęciu zobowiązania CASTORAMA Polska sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, do zaniechania tego działania poprzez wykreślenie z ww. wzorca umownego § 3 ust. 2

nakłada się obowiązek wykonania tego zobowiązania do dnia 31 maja 2011 r. poprzez zaniechanie stosowania we wzorcu umownym kwestionowanego postanowienia oraz aneksowanie umów zawartych w oparciu o wzorzec zawierający kwestionowane

postanowienie.

2. po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającej na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez brak zamieszczenia we wzorcu umowy gwarancyjnej o nazwie „Wzór Dokumentu Gwarancji” oświadczenia, że gwarancja na sprzedany towar konsumpcyjny nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową, co narusza art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 141, poz. 1176 ze zm.) i przyjęciu zobowiązania CASTORAMA Polska sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, do zaniechania tego działania poprzez zamieszczenie we wzorcu umowy gwarancyjnej o nazwie „Wzór Dokumentu Gwarancji” postanowienia o treści:
- pkt 7 „Niniejsza gwarancja nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową.”
- nakłada się obowiązek wykonania tego zobowiązania do dnia 30 czerwca 2011 r. poprzez wprowadzenie do wzorca umowy gwarancyjnej o nazwie „Wzór Dokumentu Gwarancji” postanowienia o treści:
- „Niniejsza gwarancja nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową.”
- oraz aneksowanie umów istniejących w obrocie prawnym, a niezawierających postanowienia o ww. treści.

- II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r., nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy i § 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 roku w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107, poz. 887)

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na CASTORAMA Polska sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, obowiązek złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętych zobowiązań opisanych w punkcie I sentencji niniejszej decyzji do dnia 30 kwietnia 2011 roku.

UZASADNIENIE

Do Wrocławskiej Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji Konsumentów wpłynęła skarga konsumenta, w której wskazywał on, iż stosowany przez CASTORAMA Polska sp. z o.o. w Warszawie w obrocie konsumenckim wzorec umowny o nazwie „UMOWA ZLECENIE NUMER na wykonanie montażu towaru z zamówienia numer ...” zawiera niedozwolone

postanowienia umowne, jak i postanowienia tożsame z klauzulami wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone.

W związku z powyższym, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Delegatura we Wrocławiu, działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów [zwanego dalej również Prezesem Urzędu], przeprowadził postępowanie wyjaśniające w toku którego wstępnie ustalił, iż działalność przedsiębiorcy może odbywać się z naruszeniem przepisów prawa uzasadniającym wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

dowód: akta sprawy RWR 403-32/10/EK

Postanowieniem nr RWR 220/2010 z dnia 26 listopada 2010 r. - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez CASTORAMA Polska sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie [zwana dalej również Spółką lub Castoramą], praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której stanowi art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) [zw. dalej także ustawą o ochronie (...)] polegającej na umieszczeniu w § 3 ust. 2 wzorca umowy pn. „UMOWA ZLECENIE NUMER (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)” postanowienia, które jest zbieżne z wpisanym do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym stanowi art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego. Przedmiotowym Postanowieniem nr 220/2010 wszczęto również postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez ww. przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie (...) to jest naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez nie zamieszczenie we wzorcu umowy gwarancyjnej o nazwie „Wzór Dokumentu Gwarancji” oświadczenia, że gwarancja na sprzedany towar konsumpcyjny nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową.

dowód: karta 1-2

Ponadto — zgodnie z punktem II Postanowienia nr RWR 220/2010 — Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów materiały (45 kart) uzyskane podczas wymienionego wyżej postępowania wyjaśniającego (nr sygn. RWR 403-32/10/EK).

dowód: karta 1-2

W trakcie postępowania Castorama ustosunkowując się w piśmie z dnia 10 grudnia 2010 roku do zarzutów przedstawionych w Postanowieniu nr RWR 220/2010 oświadczyła, iż uznaje ich zasadność oraz przyjmuje w całości argumentację przedstawioną w przedmiotowym postanowieniu. Jednocześnie Spółka zobowiązała się do zaniechania działań naruszających art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia dalszemu trwaniu zarzucanych naruszeń, poprzez dokonanie odpowiednich zmian we wzorcach umownych będących przedmiotem postępowania. Spółka wskazała, iż zmiany te nie zostały wprowadzone do przedmiotowych wzorców umownych. Wyraziła ona również gotowość do definitywnego zapobieżenia dalszemu trwaniu zarzucanych naruszeń poprzez zmodyfikowanie wykorzystywanych przez nią wzorców umownych, stosownie do ostatecznych zaleceń sformułowanych przez Urząd. W związku z powyższym wniosła o zastosowanie w

przedmiotowym postępowaniu art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i wydanie decyzji nakładającej na Spółkę obowiązek wykonania zobowiązania do zaniechania działań naruszających art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia dalszemu trwaniu zarzucanych naruszeń. Spółka w pismach przedłożonych w toku postępowania zobowiązała się do:

- usunięcie z wzorca umownego o nazwie „Umowa Zlecenia Numer (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)” postanowienia § 3 ust. 2,
- wprowadzenie do wzorca umowy gwarancyjnej o nazwie „Wzór Dokumentu Gwarancji” pkt. 7 o następującej treści: „Niniejsza gwarancja nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową.”,
- aneksowania umów istniejących w obrocie.

W uzasadnieniu złożonego wniosku Spółka wskazała, iż ewentualne przyjęcie przez Prezesa Urzędu zobowiązania Spółki zapewni osiągnięcie w krótkim terminie pozytywnego dla ochrony interesów konsumentów rezultatu. Ilość spraw dotyczących naruszenia interesów konsumentów jest bardzo nieznaczna, a zarazem Spółka podejmuje wszelkie starania na rzecz ich szybkiego załatwienia, jeżeli sprawy takie się pojawiają. Podkreśliła, iż jej zdaniem, wydanie decyzji nakładającej zobowiązanie leży w interesie publicznym, jako że szybkie załatwienie sprawy i usunięcie stanu naruszenia jest korzystniejsze z punktu widzenia interesu publicznego, aniżeli prowadzenie długotrwałych postępowań o charakterze administracyjnym bądź odwoławczym. Reasumując Castorama wskazała, iż w jej przekonaniu istnieją wszelkie podstawy i przesłanki do wydania przez Prezesa Urzędu decyzji nakładającej obowiązek wykonania zaciągniętych zobowiązań, na podstawie art. 28 ustawy o ochronie (...). Złożony wniosek Spółka podtrzymała w pismach z dnia 28 grudnia 2010 roku oraz 24 stycznia 2011 roku.

dowód: karta 4-6, 35-36, 42-43.

I. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

CASTORAMA Polska sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Krakowiaków 78 w Warszawie [zw. dalej również CASTORAMA], jest przedsiębiorcą wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego pod nr 0000024785, prowadzącym działalność gospodarczą m.in. w zakresie sprzedaży detalicznej dywanów, chodników i innych pokryć podłogowych, mebli, sprzętu oświetleniowego, elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach i inne.

dowód: odpis z KRS: k.27-31

CASTORAMA stosuje w obrocie konsumenckim, od stycznia 2006 roku, wzorzec umowny p.n. „UMOWA ZLECENIE NUMER (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)” [zwany dalej również Umową].

Zgodnie z postanowieniami powyższego wzorca umownego przedmiotem umowy jest sprzedaż wraz z montażem Towaru zgodnie ze specyfikacją zawartą w Załączniku numer 1 do umowy. Umowa ta jest zawierana pomiędzy CASTORAMA, oraz konsumentem, zwanym zamawiającym i zleceniobiorcą. W myśl postanowień Umowy, zleceniobiorca jest zobowiązany do dokonania wszelkich czynności przygotowawczych, zmierzających do wykonania montażu określonego przez zamawiającego towaru, w tym obmiaru powierzchni lub otworów kuchennych i drzwiowych oraz innych koniecznych pomiarów. Czynności te są opisywane w Protokole

pomiarów według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do Umowy.

dowód: § 1 ust. 1 wzorca umownego o nazwie „,UMOWA ZLECENIE NUMER (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)”: k.32-34 , pismo Spółki z dnia 16.09.2010r.: k. 10-12, pismo Spółki z dnia 24.01.2011r.;

Zgodnie z § 3 ust. 1 Umowy cena sprzedaży towaru wraz montażem jest sumą cen wszystkich montowanych towarów oraz usługi montażu tych towarów. Wartość brutto towarów do montażu wynosi (...) natomiast wartość usług montażu ustalona zostanie po dokonaniu szczegółowych oględzin miejsca wykonania montażu. Ostateczna cena towaru wraz z montażem zostanie określona przez wykonawcę w dniu dokonania oględzin miejsca montażu. Cena ta będzie określona z uwzględnieniem zakresu robót ustalonego według zasad określonych w załączniku nr. 1c do umowy. Cena powyższa określona będzie w postaci kosztorysowej według wzoru określonego w załączniku nr 1b do umowy.

Po myśli § 3 ust. 2 Umowy w przypadku zmiany przepisów o podatku VAT w trakcie obowiązywania niniejszej umowy obowiązująca jest uzgodniona w umowie cena netto powiększona o VAT naliczony według stawek obowiązujących w momencie wystawiania faktury.

dowód: § 1 ust. 1 wzorca umownego o nazwie „,UMOWA ZLECENIE NUMER (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)”: k.32-34 akt postępowania o sygn. RWR 403-32/10/EK;

Zgodnie z treścią § 7 ust. 1 Umowy Zleceniobiorca udziela niniejszym Zamawiającemu gwarancji na wykonane roboty w zakresie i na zasadach określonych w Karcie Gwarancyjnej będącej Załącznikiem 3 do niniejszej Umowy.

dowód: § 3 ust. 1,2,4,5,6,7, § 7 ust. 1, 4,5,6,7 wzorca umownego o nazwie „,UMOWA ZLECENIE NUMER (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)”: k. 32-34 akt postępowania o sygn. RWR 403-32/10/EK;

„Wzór Dokumentu Gwarancji” posiada następującą treść:

„Dla celów niniejszej gwarancji przyjmuje się, że podmiotem zobowiązanym do dokonania naprawy gwarancyjnej (Gwarant) jest podmiot dokonujący montażu. Zgłoszenie roszczeń reklamacyjnych powinno nastąpić w sklepie, w którym nastąpiło podpisanie umowy zlecenia montażu.

1. Gwarant jest obowiązany do usunięcia wady fizycznej rzeczy lub do dostarczenia rzeczy wolnej od wad, jeżeli wady te ujawnią się w ciągu (...) miesięcy od daty montażu.
2. Odpowiedzialność z tytułu gwarancji obejmuje wady powstałe z przyczyn tkwiących w sprzedanej rzeczy oraz wady wynikające z nieprawidłowo wykonanej usługi montażu.
3. Klient składa reklamacje u upoważnionego pracownika sklepu, w którym podpisał umowę zlecenia montażu, niezwłocznie po stwierdzeniu wady.
4. W przypadku konieczności wymiany uszkodzonego towaru na towar wolny od wad, termin realizacji wymiany uzależniony będzie od dostępności towaru u producenta.
5. Termin gwarancji biegnie na nowo od chwili dostarczenia towaru wolnego od wad lub naprawienia wady wynikającej z nieprawidłowego montażu.

dowód: wzorzec umowny p.n. „Wzór Dokumentu Gwarancji”: k. 43 akt postępowania o sygn. RWR 403-32/10/EK;

CASTORAMA Polska sp. z o.o. w Warszawie określiła zasady postępowania stosowane w przypadku zawierania pomiędzy Spółką, a Zamawiającym oraz Zleceniobiorcą umowy sprzedaży wraz z montażem w dokumencie o nazwie „Zasady realizacji sprzedaży towarów wraz z montażem”. Zgodnie z jego postanowieniami wszelkie reklamacje zgłaszane są przez klienta do Działu Handlowego Castorama, w którym Klient podpisał Umowę Zlecenia. Castorama kontaktuje się z firmą monterską i monitoruje proces reklamacyjny zapewniając Klientowi realizację warunków gwarancyjnych ustalonych z firmą monterską.

dowód: dokument „Zasady realizacji sprzedaży towarów wraz z montażem”: k. 23-27 akt postępowania o sygn. RWR 403-32/10/EK;

CASTORAMA Polska sp. z o.o. w Warszawie zawiera ponadto umowy z podmiotami wykonującymi w jej imieniu usługę montażu zakupionego towaru według wzoru „UMOWA O WSPÓŁPRACY”. Zgodnie z § 6 ust. 1 tego dokumentu po wykonaniu usługi Klient otrzymuje od Zleceniobiorcy dokument gwarancyjny na wykonaną usługę według wzoru określonego w załączniku nr 4 do niniejszej umowy. Jednocześnie, po myśli § 6 ust. 3 w przypadku wadliwego wykonania usługi przez Zleceniobiorcę, Klient wykonuje uprawnienia wynikające z gwarancji za pośrednictwem sklepu Castorama, w którym dokonał zakupu towaru, a zgodnie z § 6 ust. 4 w przypadku, gdy usterka powstała w wyniku okoliczności, za które Castorama ponosi odpowiedzialność jako sprzedawca towaru, Zleceniobiorca ma prawo do otrzymania zwrotu kosztów jej usunięcia od Castoramy, chyba że w chwili wykonywania usługi mógł przewidzieć taką usterkę, a nie powiadomił o tym fakcie Castoramy.

dowód: dokument „UMOWA O WSPÓŁPRACY”: k. 28-31 akt postępowania o sygn. RWR 403-32/10/EK;

W toku postępowania Spółka wskazała, iż w oparciu o wewnętrzną analizę prawną, jeszcze przed wszczęciem postępowania w niniejszej sprawie, wprowadziła do obrotu prawnego aneks do wzorca umownego p.n. „UMOWA ZLECENIE NUMER (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)”. Zgodnie z jego postanowieniami w umowach zawartych na podstawie ww. wzorca umownego skreśla się m.in. § 3 ust. 2. Aneks ten został wprowadzony jedynie tymczasowo, jest on okazjonalnie stosowany w pojedynczych przypadkach.

dowód: pismo Spółki z 10.12.2010r.: k. 4-6; „załącznik do Umowy zlecenia na wykonanie montażu towarów z zamówienia nr”: k. 12 ; pismo Spółki z 24.01.2011r.: k.

Castorama, w złożonych w toku postępowania pismach zawnioskowała o zastosowanie w przedmiotowym postępowaniu art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i wydanie decyzji nakładającej na Spółkę obowiązek wykonania zobowiązania do zaniechania działań naruszających art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia dalszemu trwaniu zarzuczanych naruszeń. W pismach tych Spółka zobowiązała się do:

- usunięcia z wzorca umownego o nazwie „Umowa Zlecenia Numer (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)” postanowienia § 3 ust. 2 ,
- wprowadzenie do wzorca umowy gwarancyjnej o nazwie „Wzór Dokumentu Gwarancji” pkt. 7 o następującej treści: „Niniejsza gwarancja nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową.”,

- aneksowania umów istniejących w obrocie.

dowód: pismo Spółki z dnia 10 grudnia 2010 roku: k.4-6, pismo Spółki z 28 grudnia 2010 roku: k. 35-36, pismo Spółki z 24 stycznia 2011 r. : k. 42-43;

W załączeniu do złożonego w sprawie pisma Castorama przedłożyła projekty nowych wzorców umownych zawierające zaproponowane przez nią zmiany.

dowód: wzorzec umowny p.n. „Umowa ZLECENIE NUMER (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)”: k. 14, wzorzec umowny p.n. „Wzór Dokumentu gwarancji”: k. 18.

W 2010 roku według wzorca umownego p.n. „UMOWA ZLECENIE NUMER (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)” Castorama zawarła (...) umów.

dowód: pismo Spółki z 24.01.2011r.: k.

II. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zagrożenie interesu publicznoprawnego.

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami CASTORAMA Polska sp. z o.o. w Warszawie. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, iż „Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.”, natomiast art. 24 ust. 2 pkt 1 tej ustawy określa, iż „Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego. (...)”.

Do stwierdzenia praktyki o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów konieczne jest wykazanie, iż przedsiębiorca stosuje we wzorcu umownym postanowienia, które zostały wpisane do prowadzonego przez Prezesa Urzędu rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych a także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami.

Jak wspomniano wyżej, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów „za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego.

Należy w tym miejscu wskazać, iż wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ — 479⁴⁵ k.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy postanowienia wzorca były, czy też nie były zastosowane przy konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie — Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ k.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy **elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego**. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 kp.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)*”. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) *praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.ok.ik. [obecnie art. 24] obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przedstawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (...). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a u.ok.ik. znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (...)*”.

Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest między innymi wykazanie, że zakwestionowany przez Prezesa Urzędu zapis wzorca umownego pn. „UMOWA ZLECENIE NUMER (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)” stosowanego przez

Spółkę przy zawieraniu umów z konsumentami, jest tożsamy z treścią postanowienia uznanego za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanym do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego pod pozycją 923.

- **§ 3 ust. 2 „W przypadku zmiany przepisów o podatku VAT w trakcie obowiązywania niniejszej umowy obowiązująca jest uzgodniona w umowie cena netto powiększona o VAT naliczony według stawek obowiązujących w momencie wystawiania faktury.”**

Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2006 roku (sygn. akt XVII AmC 10/04) Sąd Ochrony Konkurencji Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie, które następnie zostało wpisane pod poz. 923 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „Ostateczna cena samochodu może ulec zmianie także o ile po dacie zamówienia zmianie ulegną przepisy podatkowe (w tym dotyczące podatku akcyzowego) lub celne dotyczące sprzedaży samochodu”. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd wskazał, iż umowa sprzedaży jest umową konsensualną, do której zawarcia dochodzi poprzez samo złożenie oświadczeń woli przez sprzedawcę i kupującego. Strony są zatem związane warunkami określonymi w umowie. Możliwe jest przy tym, iż w okresie od momentu zawarcia umowy do jej wykonania zmianie ulegną okoliczności faktyczne mające wpływ na cenę. W ocenie Sądu, każda zmiana ceny, bez względu na jej przyczynę, rodzi prawo do odstąpienia od umowy. Pozbawienie konsumentów tego prawa stanowi naruszenie interesów konsumentów. Omawiana klauzula została uznana za niedozwolone postanowienie umowne, o jakim mowa w art. 385³ pkt 20 k.c.

Zacytowane powyżej postanowienie, zawarte we wzorcu umownym stosowanym przez Spółkę, w sposób tożsamy, jak wskazana klauzula abuzywna, reguluje wzajemne prawa i obowiązki stron umowy w przypadku zmiany przepisów podatkowych w okresie pomiędzy zawarciem umowy, a jej wykonaniem. Uprawnia ono do podwyższenia przez Castoramę umówionej ceny za towar, jak i wynagrodzenia za wykonanie usługi montażu, w przypadku zmiany przepisów o podatku VAT, bez jednoczesnego przyznania konsumentowi, w takim wypadku, uprawnienia do odstąpienia od umowy. Wskazać należy, iż chodzi tu o sytuację zmiany podatku VAT w okresie pomiędzy zawarciem umowy a jej wykonaniem. Tak bowiem, cena zakupu ruchomości, jest po myśli innych postanowień Umowy, ustalana przez przedsiębiorcę oraz konsumenta w chwili zawierania umowy, natomiast cena montażu na późniejszym etapie realizacji umowy, jednakże przed rozpoczęciem wykonywania dzieła. Jednocześnie omawiane postanowienie wzorca umownego uprawnia Spółkę, na podstawie dokonanej zmiany przepisów ustawowych, do ustalenia nowej ceny w chwili wystawiania faktury, co według § 3 ust. 7 następuje po wykonaniu usługi montażu zakupionych ruchomości. Z powyższego wynika, iż omawiane postanowienie wzorca umownego uprawnia Spółkę do podwyższenia umówionej z konsumentem ceny bez przyznania jednoczesnego uprawnienia do odstąpienia od zawartej umowy. Tym samym skutek stosowania omawianego postanowienia § 3 ust. 2 Umowy jest tożsamy ze skutkiem stosowania niedozwolonego postanowienia umownego wpisanego do Rejestru pod nr. 923. Biorąc powyższe pod uwagę, mimo różnic w sformułowaniu treści, należy stwierdzić tożsamość porównywanych powyżej zapisów.

Mając powyższe na względzie, Prezes Urzędu uznał, iż kwestionowany i wskazany powyżej zapis umowny § 3 ust. 2 wzorca umownego p.n. „UMOWA ZLECENIE NUMER (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)” mieści się w hipotezie klauzuli

wpisanej do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod pozycją 923.

Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W ramach niniejszego postępowania postawiono nadto przedsiębiorcy zarzut stosowania niezgodnej z prawem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Zarzut ten dotyczył braku zamieszczenia we wzorcu umownym p.n. „Wzór Dokumentu Gwarancji” oświadczenia, że gwarancja na sprzedany towar konsumpcyjny nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową, co może naruszać art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 141, poz. 1176 ze zm.)

Jak już powyżej wskazano, zgodnie z treścią przepisu art. 24 ust.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Jednocześnie według art. 24 ust. 2 pkt 2 przedmiotowej ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy a w szczególności naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Aby doszło do naruszenia ww. przepisów prawa muszą kumulatywnie zostać spełnione dwie przesłanki:

- określone działanie przedsiębiorcy musi nosić znamiona bezprawności oraz
- działanie to musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Zaniechanie zamieszczenia w stosowanych wzorach umów prawem nakazanych informacji może zatem stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie z art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego, w dokumencie gwarancyjnym przedsiębiorca powinien zamieścić stwierdzenie, że gwarancja na sprzedany towar konsumpcyjny nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową. Nałożony przez ustawę na przedsiębiorców obowiązek zamieszczenia powyższego sformułowania w dokumentach gwarancyjnych ma na celu ochronę konsumenta, niedopuszczenie do wprowadzenia go w błąd, co do zakresu przysługujących mu uprawnień wynikających zarówno z gwarancji umownej, jak i z tytułu niezgodności towaru z umową. Dzięki tej informacji konsument ma świadomość, iż dochodząc roszczeń ma prawo powoływać się na inne regulacje, a nie tylko warunki gwarancyjne. Jest on poinformowany, iż swoje uprawnienia może wykonywać dwutorowo, iż nie jest zobligowany do uprzedniego wykorzystania drogi reklamacyjnej ani, iż wykonywanie uprawnień z tytułu gwarancji umownej będzie skutkowało wyłączeniem możliwości wniesienia roszczeń przysługujących mu na mocy ww. ustawy. Wzorzec umowny stosowany przez CASTORAMA Polska sp. z o.o. w Warszawie p.n. „Wzór Dokumentu Gwarancji” nie posiada w swej treści sformułowania opisanego w art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego. Jednocześnie z treści tego dokumentu wynika, iż podmiotem udzielającym gwarancji zarówno w zakresie zgodności z umową zakupionych towarów, jak i usługi montażu, jest CASTORAMA Polska sp. z o.o. w Warszawie. Wskazuje na to wprost określony w ust. 2 „Wzoru Dokumentu Gwarancji” zakres odpowiedzialności przyjętej przez

gwaranta, natura zawiązywanego na podstawie wzorca p.n. „UMOWA ZLECENIE NUMER (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)” stosunku prawnego oraz treść „Zasad realizacji sprzedaży towarów wraz z montażem” i „UMOWY O WSPÓŁPRACY”. Zgodnie z zawartymi tam uregulowaniami, podmiot wykonujący usługę montażu zakupionych towarów występuje wobec konsumenta jedynie jako faktycznie realizujący obowiązki płynące z udzielonej gwarancji, a podmiotem, któremu zgłosić należy wadę oraz podmiotem kontrolującym proces jej usuwania pozostaje Spółka. Znamiennym jest także, iż odpowiedzialność z tytułu gwarancji rozciąga się także na wady powstałe z przyczyn tkwiących w sprzedanej rzeczy, czyli za okoliczności, za które odpowiadać może jedynie sprzedawca.

Wskazać należy, iż zaniechanie przez Spółkę umieszczenia w stosowanym wzorcu umownym przedmiotowych informacji pozbawiło konsumentów wiedzy koniecznej do ich prawidłowego, świadomego i czynnego uczestnictwa w rynku. Konsumentom, którym nie udzielono podstawowych wiadomości dotyczących zasad dochodzenia przysługujących im roszczeń, mogą powodowani błędnym przeświadczeniem odstąpić od ich skutecznego realizowania.

Mając powyższe na uwadze uznać należy, iż brak zamieszczenia przez Spółkę w stosowanym przez siebie wzorcu umownym p.n. „Wzór Dokumentu Gwarancji” informacji opisanej w treści art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego, stanowi naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i godzi w interes konsumentów.

Zbiorowy interes konsumentów

W myśl art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosowanie postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone jest praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów” należy zaznaczyć, iż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje jego definicji, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy.

W niniejszej sprawie bez wątpienia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów, wszystkich konsumentów będących klientami Castoramy, jak i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nią umowę na podstawie ww. wzorców umownych.

Tak więc, w rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Reasumując, skoro wykazano powyżej, iż kwestionowany zapis wzorca umownego stosowanego przez Spółkę jest tożsamy z klauzulą wpisaną do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone oraz, iż drugi ze wzorców umownych nie zawiera informacji, o których mowa w art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego i godzi to w interes konsumentów,

to posługiwanie się nimi w obrocie konsumenckim uznać należy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazać zaniechanie jej stosowania.

Uzasadnienie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu zarzucane jest naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. W toku niniejszego postępowania Castorama w piśmie z dnia 10 grudnia 2010 roku, uznając zasadność zarzutów przedstawionych w postanowieniu nr RWR 220/2010 wniosła o zastosowanie w niniejszym postępowaniu przepisu art. 28 ustawy o ochronie konkurencji konsumentów, formułując jednocześnie propozycję zobowiązania Spółki, polegającą na wykreśleniu z wzorca umownego p.n. „UMOWA ZLECENIE NUMER (...) na wykonanie montażu towarów z zamówienia numer (...)” treści § 3 ust. 2 oraz uzupełnieniu wzorca umownego karty gwarancyjnej o postanowienie o treści „Niniejsza gwarancja nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową”. Wniosek ten Spółka podtrzymała następnie w pismach z dni: 28 grudnia 2010 roku oraz 24 stycznia 2011 roku. Wskazać należy, iż zaproponowane zmiany, które mają zostać wprowadzone w stosowanych w obrocie konsumenckim wzorcach umownych, zapobiegają uprawdopodobnionym powyżej naruszeniom zbiorowego interesu konsumentów. Wykreślając postanowienie § 3 ust. 2 oraz zamieszczając nowe postanowienie w dokumencie karty gwarancyjnej, Castorama uwzględni obowiązujące przepisy prawa, w szczególności art. 385 i nast. k.c. oraz art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego.

Tym samym, Prezes Urzędu, po przeprowadzeniu analizy złożonego wniosku, uznał za stosowne oprzeć rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I sentencji niniejszej decyzji o regulację przepisu art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Mając powyższe na uwadze należało orzec jak w punkcie I sentencji decyzji.

Stosownie do art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu nakłada na CASTORAMA Polska sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie obowiązek złożenia w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w punkcie II sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku art. 479²⁸ k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.